

תכנית אכיפה פנימית כתרופת נגד לאמצעי
אכיפה מנהליים בניירות ערך

בפברואר 2011 נכנס לתוקף תיקון 45 לחוק ניירות ערך. תכלית התיקון היא להקנות לרשות ניירות ערך ("הרשות") מנגנון אכיפה שיגביר את הציות להוראות החוקים המסדירים את דיני ניירות ערך. מכוח מנגנון זה, שזכה להדים רבים, תוקם ועדה מינהלית, שתהיה מוסמכת להטיל על המפר אמצעי אכיפה מנהליים.

עובר לתיקון, מנגנוני האכיפה העיקריים שעמדו בידי הרשות היו ההליך הפלילי והטלת עיצומים כספיים (מעין קנסות). אלא שהשימוש בהליכים פליליים כאמצעי לאכיפת עבירות על חוקי ניירות הערך הוא מורכב, מסורבל ועלויותיו גבוהות. כמו כן, התוצאה המשפטית – פסק הדין – ניתן לאחר שנים רבות. זאת, לצד חוסר ההתאמה, במקרים מסוימים, בין חומרת ההפרה לשימוש בהליך הפלילי, המתבטא בכך שהפרות מסוימות של חוק ניירות ערך, שהן במהותן 'קלות ערך', אינן מצדיקות את חומרתן של עונש המאסר ואת הטלת הקלון הכרוך באישום פלילי על מי שההליך הופעל כנגדו. מציאות זו, בצירוף העדר היעילות של מנגנוני האכיפה הפרטיים בישראל, כתובענות ייצוגיות, הובילה להשתרשות מצב בו הפרות מסוימות של דיני ניירות ערך אינן מטופלות באופן יעיל. התיקון אמור לסייע בפתרון בעיה זו.

אחד התחומים הנוספים בהם עוסק התיקון הוא הרחבת האחריות האישית של המנכ"ל לנקוט את כל האמצעים הסבירים כדי למנוע הפרה של חוק ניירות ערך בידי התאגיד ועובדיו. כך, למשל, אחריות זו עשויה לחול במקרה בו עובד של החברה סחר במניות החברה כשמידע פנים בידו. במקרה שכזה, מוסמכת הוועדה המינהלית לנקוט בהליכי אכיפה מנהליים נגד מנכ"ל החברה, אף שלא נטל חלק פעיל בביצוע המעשה האסור ובכלל זאת, להטיל עליו עיצום כספי או אף לאסור עליו לכהן כנושא משרה בתאגיד מדווח במשך תקופה של עד שישה חודשים.

נשאלת השאלה, האם תאגיד ומנכ"ל יכולים לצמצם את אחריותם, הרחבה ממילא, ושהורחבה עוד בעקבות התיקון? חברה שתאמץ תכנית אכיפה פנימית, לא זו בלבד שתהיה חברה ציבורית 'טובה' יותר (באשר באימוץ תכנית שכזו יכירו הפועלים מטעם החברה את חוקי ניירות הערך ויפעלו לציית, התאגיד ויחידיו, לדיני ניירות ערך), תכנית שכזו תגרום לכך שבחברה יגובשו נהלים פנימיים שימדדו את אכיפתה ויעילותה, ייערך מיפוי ודירוג הסיכונים העסקיים החוץ והפנים ארגוניים, העובדים יעודדו לדווח על סטייה מהנהלים ויהיה וידוא שהוראות החוקים החלים על התאגיד נשמרים. תכנית שכזו, בשימוש נכון, יכולה להקנות חסינות, או למצער תרופת נגד, מפני אחריות פלילית או אזרחית ונגד אמצעי אכיפה מנהליים. עם זאת, חשוב להיות מודעים לכך שאימוץ תכנית אכיפה פנימית לכשעצמו, אינו מקנה הגנה כאמור. רק תכנית שנתפרה היטב (לרבות משפטית), על ידי מומחה בתחום) למידותיה של החברה ונאכפת על ידי הדירקטוריון, תיחשב לתכנית העומדת בדרישת החוק, וככזו שעשויה להעניק חסינות מאחריות פלילית, אזרחית או מינהלית.

***מאת: עו"ד יפתח אבן-טל**

* הכותב הוא עורך דין במחלקת הליטיגציה המסחרית של משרד אפיק תורג'מן ומתמקד בתחום התאגידים וניירות הערך. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו.

גליון מס' 4197
21/3/2011

מה בגליון?

מידע בלעדי

מכרזים

עורכת: אילת אלוני-כהן 03-5635069

מחלקת שירות לקוחות: סימה אסביה 03-5635073

מחלקת מכירות: 03-5635000

מען: דרך פתח תקוה 96-98 תל אביב 67138

פקס: 03-5635075

מובהר בזאת כי המערכת אינה אחראית, במישרין או בעקיפין, לתוכן הפרסום ו/או לאמיתות מצגיו, לרבות כל מצג שיש בו להעיד על תכונות המפרסם או המוצר או השרות המוצע, והאחריות הבלעדית אפוא לתוכן הפרסום ולכל עניין המשתמע ממנו היא על המפרסמים בלבד.